

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 2) ศึกษาองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ระหว่างระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวชมวัฒนธรรมในชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้นำชุมชน เจ้าของภูมิปัญญา เจ้าของกิจการร้านค้า เจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าอาวาสในชุมชนวัดเกาะ จำนวน 9 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. บริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

1.1 ข้อมูลพื้นฐานและสภาพทั่วไปของชุมชน

ชุมชนวัดเกาะเป็นชุมชนที่เทศบาลเมืองเพชรบุรีจัดตั้งขึ้นตามนโยบายของกรมการปกครอง (ในอดีต) ชื่อชุมชนวัดเกาะหินลาด ต่อมาในปี พ.ศ.2539 ได้มีการแบ่งแยกชุมชนเกาะหินลาดออกเป็น 3 ชุมชน คือ ชุมชนวัดเกาะ ชุมชนท่าหิน และชุมชนวัดลาด ตามลำดับ ชุมชนวัดเกาะตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี ติดต่อกับชุมชนวัดลาดและชุมชนท่าหิน มีที่ทำการชุมชนตั้งอยู่ในตลาดวัดเกาะ ติดกับข้างกำแพงวัด มีอาณาเขตติดต่อกับแม่น้ำเพชรบุรีเกือบทั้งชุมชน จึงมีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำเพชรบุรี ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ทำสวน พนักงาน ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว อาชีพรับจ้าง อาชีพค้าขาย ทำขนมหวาน เป็นต้น มีประชากรรวม 896 คน และมีจำนวนครัวเรือน 469 ครัวเรือน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัดในพุทธศาสนาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ชุมชน จำนวน 1 วัด คือ วัดเกาะสุทธาราม ศาลเจ้าวัดลาด และศาลเจ้าบ้านป็น

1.2 ความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ

ชุมชนโบราณวัดเกาะ ชุมชนเก่าอายุ 300 ปี ถนนย่านวัดเกาะมีความหลากหลายทางสถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมไทย-จีน ด้วยมี “วัดเกาะ” เป็นศูนย์กลางชุมชน ซึ่งได้รวมศรัทธาและสามัคคีธรรมของประชาชนไว้ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากมีพลังของมวลชนในถิ่นนี้สนับสนุน ช่วยอุปถัมภ์ค้ำจุนด้วยประการต่างๆ เป็นสถานรวมการบำเพ็ญบุญ และกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนชาวบ้านวัดเกาะนี้ หาได้มีแต่คนไทยเท่านั้น แต่ได้รวมผู้คนหลายเผ่าพันธุ์โดยเฉพาะชาวจีนซึ่งมีมากกว่าชนชาติอื่นๆ โดยได้ผสมผสานรูปแบบวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีอย่างลงตัว และร่วมกันอย่างปกติสุขตลอดมา สำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะประกอบด้วยด้านสถาปัตยกรรม ได้แก่ พระอุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญ กุฏิสามห้อง หอระฆัง ศาลาท่าน้ำ (ศาลาแห้ว) ของวัดเกาะสุทธาราม ด้านจิตรกรรม ได้แก่ ภาพจิตรกรรมฝาผนังของวัดเกาะสุทธารามภายในพระอุโบสถมีภาพจิตรกรรมฝาผนังที่มีการจารึกปีที่เขียนไว้ว่า ปี 2277 เป็นภาพเขียนสีฝุ่นสภาพยังสมบูรณ์ และด้านสืบสานงานสกุลช่างเมืองเพชร ได้แก่ ช่างแกะสลักไม้โมก ช่างทำทอง ช่างปูนปั้น ช่างตอกกระดาด เป็นต้น

1.3 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ สรุปได้ว่าในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะมีจุดแข็งด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ รวมถึงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมถึงวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและประเพณีต่าง ๆ ของคนในชุมชน และที่สำคัญมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งพยายามนำสิ่งที่เป็นจุดเด่นของชุมชนมาสร้างสรรค์และพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนของตนเองอย่างน่าชื่นชม รวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ แม้จะมีจุดอ่อนในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนและการเข้าร่วมกิจกรรมตามแผนชุมชน ขาดงบประมาณและบุคลากรสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามผู้นำชุมชนก็กำลังผลักดันและเสนอแนะให้องค์กรภาครัฐเข้ามาช่วยเหลืออย่างจริงจัง

2. องค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านสิ่งดึงดูดใจ รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านกิจกรรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

2.1 ด้านความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการจัดระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ มีโปรแกรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเลือกอย่างหลากหลาย มีระบบการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ธนาคาร ไปรษณีย์ โรงพยาบาล เป็นต้น มีศูนย์บริการการท่องเที่ยวและการให้ข้อมูล และมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้อย่างเหมาะสม ตามลำดับ

2.2 ด้านความสามารถในการเข้าถึง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

รองลงมาคือ ความสะดวกของระยะทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สภาพถนนมีมาตรฐาน สามารถรองรับยานพาหนะของนักท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ ความปลอดภัยในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จำนวนป้ายบอกทางที่สื่อความหมายได้ชัดเจน เข้าใจง่าย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีรถประจำทางให้บริการอย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับ

2.3 ด้านสิ่งดึงดูดใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต รองลงมาคือ แหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียง มีคุณค่าน่าประทับใจ แหล่งท่องเที่ยวมีศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่น่าสนใจ แหล่งท่องเที่ยวมีความงดงามทางสถาปัตยกรรม แหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญและคุณค่าในภาพรวม และแหล่งท่องเที่ยวมีทัศนียภาพสวยงาม ตามลำดับ

2.4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีบริการห้องน้ำ-ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยว รองลงมาคือ ช่องทางในการสื่อสารหรือติดต่อผ่านทางโทรคมนาคม มีบริการน้ำดื่ม-น้ำใช้ในแหล่งท่องเที่ยว มีร้านจำหน่ายของที่ระลึก ของฝาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีร้านสะดวกซื้อหรือร้านอาหารที่เพียงพอ และมีที่พักตั้งอยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายประเภท เช่น โฮมสเตย์ เกสต์เฮาส์ รีสอร์ท โรงแรม เป็นต้น ตามลำดับ

2.5 ด้านกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีแหล่งศึกษาเรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน เป็นต้น รองลงมาคือ มีการเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนแต่ละแห่งเข้าด้วยกัน มีการจัดกิจกรรมชมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว รองลงมาคือ มีการจัดกิจกรรมเทศกาลประจำปี เพื่อท่องเที่ยวชุมชนวัดเกาะ และมีการเที่ยวชมแบบมีมัคคุเทศก์นำชม ตามลำดับ

2.6 ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีผู้บรรยายหรืออธิบายสถานที่และสิ่งสำคัญที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว รองลงมาคือ มีบริการนำเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่น มีจุดนั่งพักผ่อนแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ มีถังรองรับขยะอย่างเพียงพอ มีการควบคุมราคาสินค้า อาหาร และของที่ระลึก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการจัดพื้นที่จอดรถไว้เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สรุปได้ว่า

3.1 ด้านความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว มีข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.1.1 ชุมชนมีการจัดทำแผนชุมชน แผนพื้บแผนที่ท่องเที่ยวย่านวัดเกาะอยู่แล้ว แต่ควรเชื่อมโยงกับองค์กรต่าง ๆ หรือพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อจัดกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจะช่วยสร้างความสนใจให้นักท่องเที่ยวมากขึ้น

3.1.2 ชุมชนมีการกำหนดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน มีการใส่รายละเอียดรูปแบบของกิจกรรมของแต่ละประเพณีที่ได้ดำเนินร่วมกันมา แต่ไม่ควรทิ้งความเป็นเอกลักษณ์หรือให้คงแบบดั้งเดิมให้มากที่สุด

3.1.3 ชุมชนควรมีการจัดโปรแกรมท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น บริเวณใกล้เคียง เช่น วัดมหาธาตุ วัดกำแพงแลง เป็นต้น

3.1.4 สำนักงาน ททท.(จังหวัดเพชรบุรี) เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนและทำแผนจัดการด้านโปรแกรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสม ลงในปฏิทินการท่องเที่ยวของจังหวัดต่อไป

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาด้านความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว สรุปได้ว่าชุมชนควรเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ หรือแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อจัดกิจกรรมร่วมกันโดยใส่รายละเอียดรูปแบบของกิจกรรมของแต่ละประเพณีที่ได้ดำเนินร่วมกันมา แต่ไม่ควรทิ้งความเป็นเอกลักษณ์หรือให้คงแบบดั้งเดิม ซึ่งจะช่วยสร้างความสนใจให้แก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น อีกทั้งบันทึกลงในปฏิทินการท่องเที่ยวของจังหวัด

3.2 ด้านความสามารถในการเข้าถึง มีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาดังนี้

3.2.1 เทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนด้านการจัดทำสื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ แนะนำให้นักท่องเที่ยวทราบว่ามีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอะไรบ้างในช่วงเทศกาลงานประเพณีต่าง ๆ เช่น การจัดประชาสัมพันธ์ทางวิทยุกระจายเสียงชุมชน แผ่นพับ ใบปลิว Facebook Line Website เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3.2.2 เทศบาลควรปรับปรุงเส้นทางให้มีความสะดวกและความปลอดภัยมากขึ้น อีกทั้งมีการจัดทำป้ายบอกระยะทางที่มองเห็นได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย

3.2.3 เทศบาลและคนในชุมชนเป็นแกนนำสำคัญในการจัดอำนวยความสะดวกต่อการเดินทางเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยว

3.2.4 ควรจัดหาบริการรถสามล้อ รถราง หรือรถรับจ้างขนาดเล็กที่สามารถเข้าถึงได้ หรือการปั่นจักรยานชมเมือง ชมวัด

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาด้านความสามารถในการเข้าถึง สรุปได้ว่าเทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนด้านการจัดทำสื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ แนะนำให้นักท่องเที่ยวทราบผ่านสื่อต่าง ๆ อีกทั้งควรปรับปรุงเส้นทางให้มีความสะดวกและปลอดภัย มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย มีบริการรถสามล้อ รถจักรยาน หรือรถรับจ้างขนาดเล็กที่สามารถเข้าถึงได้ เพื่อชมเมือง ชมวัด และมีแกนนำคอยอำนวยความสะดวกต่อการเดินทางเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยว

3.3 ด้านสิ่งดึงดูดใจ มีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาดังนี้

3.3.1 เทศบาลจัดประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว เช่น สำนักงาน ททท.(จังหวัดเพชรบุรี) ในการช่วยเหลือให้การสนับสนุนในเรื่องการโฆษณา ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกศาที่น่าสนใจ โดยการจัดทำสื่อโฆษณา

แผ่นพับ ใบปลิว หรือการโฆษณาทางโทรทัศน์หรือสถานีวิทยุชุมชน ในช่วงที่มีเทศกาลงานประเพณีต่าง ๆ

3.3.2 หน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน ร่วมกันสนับสนุนวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน พร้อมทั้งปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อเป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

3.3.3 หน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน ร่วมกันปรับปรุง บูรณะ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในด้านความสะอาด ความปลอดภัย และความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

3.3.4 ลักษณะเด่นของชุมชนวัดเกาะคือ โบสถ์เก่าแก่ ชุมชนเก่า คนจีน และส่งเสริมการจัดทำสตรีทอาร์ต จุดถ่ายภาพเด่นๆ แสดงให้เห็นอัตลักษณ์ของชุมชนจริงๆ ซึ่งจะช่วยสร้างแรงดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้

3.3.5 กิจกรรมดีเด่นของชุมชนวัดเกาะคือ บ้านขนมหวาน สร้างแรงดึงดูดใจ โดยให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำขนมร่วมกับคนในชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีข้อเสนอแนะทางการพัฒนาด้านสิ่งดึงดูดใจ สรุปได้ว่าเทศบาลจัดประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวในการช่วยเหลือให้การสนับสนุนในเรื่องการโฆษณา ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ อีกทั้งร่วมกับคนในชุมชนสนับสนุนวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน พร้อมทั้งร่วมกันปรับปรุง บูรณะ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในด้านความสะอาด ความปลอดภัย ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการจัดทำสตรีทอาร์ต จุดถ่ายภาพที่แสดงให้เห็นอัตลักษณ์ของชุมชน การทำขนมหวาน เพื่อเป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

3.4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีข้อเสนอแนะทางการพัฒนาดังนี้

3.4.1 ควรจัดทำป้ายบอกทางหรือสถานที่ต่าง ๆ เช่น ที่จอดรถ หรือจุดบอกตำแหน่งกิจกรรมการท่องเที่ยว และป้ายแผนที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ชัดเจน

3.4.2 เทศบาลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวในชุมชนจัดสถานที่ไว้คอยบริการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เพียงพอ เช่น ศาลาพักผ่อน ที่จอดรถ ห้องน้ำ ห้องสุขา เพื่อเป็นจุดพักผ่อนและอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวในระหว่างการท่องเที่ยวชมกิจกรรมในชุมชน

3.4.3 ประชาชนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยวคอยดูแลรักษาความปลอดภัยและคอยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในด้านต่างๆ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีข้อเสนอแนะทางการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สรุปได้ว่าเทศบาลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวควรจัดทำป้ายบอกทางหรือสถานที่ต่าง ๆ เช่น ที่จอดรถ หรือจุดบอกตำแหน่งกิจกรรมการท่องเที่ยว และป้ายแผนที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ชัดเจน จัดสถานที่ไว้คอยบริการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เพียงพอ และคอยดูแลรักษาความปลอดภัย คอยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในด้านต่างๆ

3.5 ด้านกิจกรรม มีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาดังนี้

3.5.1 จัดหาอาสาสมัครมัคคุเทศก์ อาจจะเชิญชวนนักเรียนหรือบุคคลที่สนใจ มาฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวทั้งด้านภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อคอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและคอยให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมงานประเพณีที่ชุมชนจัดขึ้น

3.5.2 ควรสร้างอัตลักษณ์การท่องเที่ยวสู่ความเป็นเลิศ เช่น จัดงานประเพณี กิจกรรมชุมชนสร้างสรรค์ และสร้างอัตลักษณ์ความโดดเด่นของชุมชนวัดเกาะที่หาได้ยาก เช่น วิถีชีวิต ชุมชน งานสกุลช่าง โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถาปัตยกรรมต่าง ๆ โดยเผยแพร่ผ่านทางระบบออนไลน์

3.5.3 จัดถนนคนเดินสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเที่ยวชมสถานที่สำคัญในชุมชน มีของที่ระลึก ขนมหวานที่ผลิตจากคนในชุมชน ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนอีกด้วย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาด้านกิจกรรม สรุปได้ว่าควรสร้างอัตลักษณ์การท่องเที่ยวสู่ความเป็นเลิศ ความโดดเด่นของชุมชนวัดเกาะ เช่น จัดงานประเพณี กิจกรรมชุมชนสร้างสรรค์ แสดงวิถีชีวิตชุมชน สถาปัตยกรรมต่าง ๆ และถนนคนเดินเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมวิถีชีวิต จำหน่ายของที่ระลึก ขนมหวานที่ผลิตจากคนในชุมชน โดยเผยแพร่ผ่านทางอาสาสมัครมัคคุเทศก์หรือทางระบบออนไลน์

3.6 ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว มีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาดังนี้

3.6.1 ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวตามจุด แหล่งท่องเที่ยวสำคัญต่างๆ เพื่อให้คำแนะนำข้อมูลทางการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

3.6.2 ควรมีจัดทำป้ายสื่อความหมายแหล่งท่องเที่ยวเพื่อแจ้งข้อมูลทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวทราบ โดยมีสาระเกร็ดความรู้ทางประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา และสถาปัตยกรรมในการสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวประจำจุดเส้นทางท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชน

3.6.3 จัดทำ QR Code เรื่องเล่าของแหล่งท่องเที่ยวและข้อมูลของชุมชนวัดเกาะ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว สรุปได้ว่าควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวตามจุด แหล่งท่องเที่ยวสำคัญต่างๆ จัดทำป้ายสื่อความหมายแหล่งท่องเที่ยว และจัดทำ QR Code เรื่องเล่าของแหล่งท่องเที่ยวและข้อมูลของชุมชนวัดเกาะ เพื่อเป็นทางเลือกในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและแนะนำข้อมูลทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวทราบ

การอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยนำประเด็นที่ได้มาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. บริษัทแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะประกอบด้วย ด้านสถาปัตยกรรม ได้แก่ พระอุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญ กุฏิสามห้อง หอระฆัง ศาลาทำน้ำ (ศาลาเมศวรร) ของวัดเกาะสุทธาราม ด้านจิตรกรรม ได้แก่ ภาพจิตรกรรมฝาผนังของวัดเกาะสุทธาราม และด้านสืบสาน

งานสกุลช่างเมืองเพชร ได้แก่ ช่างแกะสลักไม้โมก ช่างทำทอง ช่างปูนปั้น ช่างตอกกระดาด เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะมีจุดแข็งด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ รวมถึงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมถึงวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและประเพณีต่าง ๆ ของคนในชุมชน และที่สำคัญมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งพยายามนำสิ่งที่เป็นจุดเด่นของชุมชนมาสร้างสรรค์และพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนของตนเองอย่างน่าชื่นชม รวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐ ถึงแม้จะมีจุดอ่อนในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนและการเข้าร่วมกิจกรรมตามแผนชุมชน ขาดงบประมาณและบุคลากรสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามผู้นำชุมชนก็กำลังผลักดันและเสนอแนะให้องค์กรภาครัฐเข้ามาช่วยเหลืออย่างจริงจัง สอดคล้องกับแนวคิดของ แมคเคอร์เชอร์และดู คอส (McKercher and Du Cros, 2002 : 110-114) ได้สรุปว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการสร้างแหล่งที่มีจุดเด่นหลัก และแหล่งที่มีจุดเด่นรองในพื้นที่บริเวณเดียวกัน ซึ่งบางแหล่งทำได้ง่าย บางแหล่งทำได้ยากเพราะไม่มีทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นเลย พื้นฐานการสร้างแหล่งมีพื้นฐานหลักโดยการนำทรัพยากรการท่องเที่ยวเดิมอันเก่าแก่มาอนุรักษ์ฟื้นฟู เช่น เมืองร้าง เหมืองร้าง และสร้างแหล่งใหม่ทั้งหมด เช่น บริเวณเมืองเก่าแก่ที่เคยล่มสลาย ริมฝั่งแม่น้ำเซนต์ ลอเรนซ์ เมืองออนตาริโอ ประเทศแคนาดา หรือเซอร์เวอรีนจ์ฮิลล์ หมู่บ้านเหมืองทองยุคเก่า เมืองบัลลาร์ต ประเทศออสเตรเลีย แหล่งที่อยู่ห่างไกลภาคเอกชนไม่ค่อยสนับสนุนเงินลงทุน จึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร หากแหล่งนั้นได้รับการสนับสนุนแล้ว ภาคเอกชนอาจสนับสนุนเงินลงทุนภายหลังโดยการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โรงแรม ร้านอาหาร เป็นต้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของหยกทิพย์ และในสิงห์ (2554 : 121-126) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวภูไท บ้านห้วยหีบ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่น ประเพณี ความเชื่อต่าง ๆ งานหัตถกรรมพื้นบ้าน และทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนชาวภูไท ยังคงสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2. องค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านสิ่งดึงดูดใจ รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านกิจกรรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดเพชรบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหลายแห่ง เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีเรื่องราว ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มากมาย โดยเฉพาะภูมิปัญญาด้านฝีมือช่างที่มีหลากหลายสาขา แต่อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวในชุมชนวัดเกาะยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางนัก เนื่องจากยังขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการศึกษาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะเป็นทางเลือกให้นักท่องเที่ยวและดึงดูดใจนักท่องเที่ยวขาดการเชื่อมต่อเส้นทางท่องเที่ยว อย่างเป็นทางการและเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ เพลาสอล (Pelazol, 2012 : 6) กล่าวว่า การที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพนั้นต้องเข้าถึงพื้นที่นั้น ๆ อีกทั้งควรคำนึงถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 6 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service) ที่พัก (Accommodation) และ

กิจกรรม (Activities) และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนากร ทองธรรมสิริ และโอชญญา บัวธรรม (2564 : 21) ศึกษาเรื่องแนวทางสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อสัมผัสประสบการณ์ท้องถิ่นในเขตพื้นที่เมืองเก่าบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่เมืองเก่าบุรีรัมย์เป็นเมืองเก่ามีศักยภาพของพื้นที่ตรงตามองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว 5 ประการ ได้แก่ มีสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) การเดินทางสะดวก (Accessibility) มีบริการที่พัก (Accommodation) มีกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และสิ่งอำนวยความสะดวก (Destination Amenities) ศักยภาพของเขตพื้นที่เมืองเก่าบุรีรัมย์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางการพัฒนา พร้อมทั้งอภิปรายผลการวิจัยแต่ละด้านได้ดังนี้

3.1 ด้านความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนควรเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ หรือแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อจัดกิจกรรมร่วมกันโดยใส่รายละเอียดรูปแบบของกิจกรรมของแต่ละประเพณีที่ได้ดำเนินร่วมกันมา แต่ไม่ควรทิ้งความเป็นเอกลักษณ์หรือให้คงแบบดั้งเดิม ซึ่งจะช่วยสร้างความสนใจให้นักท่องเที่ยวมากขึ้น อีกทั้งบันทึกลงในปฏิทินการท่องเที่ยวของจังหวัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุมชนวัดเกาะเป็นชุมชนขนาดเล็ก พื้นที่ใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอีกหลายแห่ง แต่อาจยั้งขาดหน่วยงานหรือบุคลากรที่เข้ามาเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เข้าด้วยกัน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้ามาจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยเน้นการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเข้าด้วยกัน เพื่อเป็นการสร้างความสนใจให้นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของไพร์ สตีเวน (Pike Steven, 2008 : 95) กล่าวถึงคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวว่า แหล่งท่องเที่ยวเป็นการผสมผสานระหว่างผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ประสบการณ์ และการนำเสนอทรัพยากรที่จับต้องไม่ได้อื่นๆ แก่ผู้บริโภค สิ่งสำคัญคือ ความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว (Available Package) เป็นการจัดการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวรู้สึกถึงความสะดวกรวดเร็ว รู้ถึงแหล่งท่องเที่ยวในสถานที่ที่จะเดินทางไป เพื่อให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร และภาคภูมิ ภักดีวิภาส (2556 : 42) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าเพื่อความยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าอย่างยั่งยืน ควรมุ่งเน้นความสามารถในการจัดการบริหารการจัดระบบแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและระบบนิเวศของชุมชนให้ความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อผลในมิติของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3.2 ด้านความสามารถในการเข้าถึง พบว่า เทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนด้านการจัดทำสื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ แนะนำให้นักท่องเที่ยวทราบผ่านสื่อต่างๆ อีกทั้งควรปรับปรุงเส้นทางให้มีความสะดวกและปลอดภัย มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย มีบริการรถสามล้อ รถราง รถจักรยาน หรือรถรับจ้างขนาดเล็กที่สามารถเข้าถึงได้ เพื่อชมเมือง ชมวัด และมีแกนนำคอยอำนวยความสะดวกต่อการเดินทางเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนวัดเกาะเป็นชุมชนขนาดเล็กมีพื้นที่จำกัด จึงอาจทำให้เส้นทางการเดินทางไม่สะดวก และนอกจากนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวบางส่วนที่ยังสับสนกับเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว อาจเป็นเพราะป้ายบอกทางยังไม่ชัดเจนหรือนักท่องเที่ยวเดินทางมาจากต่างจังหวัด

สอดคล้องกับแนวคิดของ วรรณภา ศิลปอาษา (2549 : 19) ได้อธิบายองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลายประเภทที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปที่ท่องเที่ยว ยังสถานที่ท่องเที่ยวที่นั้น ควรมีลักษณะหลักที่สำคัญด้านความสามารถในการเข้าถึงง่าย (Accessibility) ทรัพยากรการท่องเที่ยวจะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มากหากมีความสะดวกในการเดินทาง เยี่ยมชม หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด นักท่องเที่ยว จะเกิดอรรถรสในการท่องเที่ยวได้มาก ดังนั้นแม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามแต่ขาดความสะดวก ในการเข้าถึงนักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเยี่ยมชม หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้อง ดำเนินการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึง แก่นักท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตกวี กระจ่างเมฆ และสุดหล้า เหมือนเดช (2562 : 111-114) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จังหวัดนครปฐม ไทยแลนด์ 4.0 : กรณีศึกษา เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นลาวครั้งบ้านทุ่งผักกูด ไทยทรงดำ บ้านไผ่หูช้าง และไทยจีนตลาดบางหลวง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ลาวครั้งบ้านทุ่งผักกูด วิถีชีวิตไทยทรงดำบ้านไผ่หูช้างและไทยจีนตลาดบางหลวงให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนครปฐม ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ควรให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องปรับปรุงพัฒนาให้ถนนสะอาด โล่ง สะดวก และความปลอดภัย ปรับปรุงเส้นทาง ป้ายบอกทาง ในระยะทางที่มองเห็นอย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย

3.3 ด้านสิ่งดึงดูดใจ พบว่า เทศบาลจัดประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านการท่องเที่ยวในการช่วยเหลือให้การสนับสนุนในเรื่องการโฆษณา ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะ อีกทั้งร่วมกับคนในชุมชนสนับสนุนวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ของชุมชน พร้อมทั้งร่วมกันปรับปรุง บูรณะ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในด้านความสะดวก ปลอดภัย ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการจัดทำสตรีทอาร์ต จุดถ่ายภาพที่แสดง ให้เห็นอัตลักษณ์ของชุมชน การทำขนมหวาน เพื่อเป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่าชุมชน วัดเกาะมีวิถีชีวิตและเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่เทศบาลควรให้การสนับสนุนในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของเทิดชาย ช่วยบำรุง (2552 : 8) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรม ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน และไร้ตัวตน เพราะมีการรวมตัวกันของอุตสาหกรรมต่างๆ ประกอบไปด้วย สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ซึ่งเป็นทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ และเดินทางมาท่องเที่ยว ตัวอย่างสิ่งดึงดูดใจทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น ประเพณี ลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนากร ทองธรรมศิริ และ โอษฐ์ญา บัวธรรม (2564 : 21) ศึกษาเรื่องแนวทางสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อสัมผัสประสบการณ์ท้องถิ่นในเขตพื้นที่เมืองเก่าบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องได้รับความร่วมมือจาก ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ถึงสถานที่ภายในชุมชน ภาครัฐและ ภาคเอกชนต้องช่วยเหลือด้านงบประมาณการจัดการทำนุบำรุง อาคาร สถานที่ ประชาชนในชุมชน ต้องมีการวางแผนกิจกรรมท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมในชุมชนให้เป็นที่รับรู้

ของนักท่องเที่ยว และคนในชุมชนต้องช่วยรักษาสภาพชุมชนให้มีความสะอาด และให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ภายในชุมชน

3.4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า เทศบาลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวควรจัดทำป้ายบอกทางหรือสถานที่ต่าง ๆ เช่น ที่จอดรถ หรือจุดบอกตำแหน่งกิจกรรมการท่องเที่ยว และป้ายแผนที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ชัดเจน จัดสถานที่ไว้คอยบริการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เพียงพอ และคอยดูแลรักษาความปลอดภัย คอยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากในพื้นที่ชุมชนวัดเกาะเป็นชุมชนเก่าแก่จึงอาจทำให้ป้ายบอกถนน ถนนหนทางได้รับความเสื่อมโทรม ดังนั้นเทศบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุงป้ายบอกทางและถนนเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552 : 8) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน และไร้ตัวตน เพราะมีการรวมตัวกันของอุตสาหกรรมต่างๆ ประกอบไปด้วย สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) ซึ่งสิ่งที่อำนวยความสะดวก และเอื้อประโยชน์ให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว เช่น ระบบรักษาความปลอดภัย แผนที่ภายในสถานที่ท่องเที่ยว ป้ายบอกทาง จุดนั่งพักตามทางเดิน อินเทอร์เน็ต เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตกวี กระจ่างเมฆ และสุดหล้า เหมือนเดช (2562 : 111-114) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จังหวัดนครปฐม ไทยแลนด์ 4.0 : กรณีศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นลาวครั่งบ้านทุ่งผักกูด ไทยทรงดำ บ้านไผ่หูช้างและไทยจินตลาดบางหลวง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นลาวครั่งบ้านทุ่งผักกูด วิถีชีวิตไทยทรงดำบ้านไผ่หูช้างและไทยจินตลาดบางหลวงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนครปฐม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ควรคำนึงถึงราคาอาหาร สินค้า โดยเฉพาะสินค้าประเภทผ้าทอมือควรมีการปรับราคาให้เหมาะสม ห้องสุขา และสถานที่นั่งพักผ่อน มัคคุเทศก์ท้องถิ่น น้ำดื่มให้เพียงพอ

3.5 ด้านกิจกรรม พบว่า ควรสร้างอัตลักษณ์การท่องเที่ยวสู่ความเป็นเลิศ ความโดดเด่นของชุมชนวัดเกาะ เช่น จัดงานประเพณี กิจกรรมชุมชนสร้างสรรค์ แสดงวิถีชีวิตชุมชน สถาปัตยกรรมต่าง ๆ และถนนคนเดินเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมวิถีชีวิต จำหน่ายของที่ระลึก ขนมหวานที่ผลิตจากคนในชุมชน โดยเผยแพร่ผ่านทางอาสาสมัครมััคคุเทศก์หรือทางระบบออนไลน์ ทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องการประสบการณ์ที่หลากหลายมากขึ้น ทั้งจากการเรียนรู้วัฒนธรรมวิถีชีวิตของชุมชน รวมถึงการเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี สอดคล้องกับแนวคิดของพยอม ธรรมบุตร (2562 : 66) กล่าวว่า กิจกรรม (Activities) ถือเป็นหัวใจสำคัญของสินค้าทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการแสวงหาประสบการณ์ จำเป็นต้องมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม ซึ่งกิจกรรมอาจเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต เช่น การดำน้ำ การทอผ้า การจับปลา การทำหัตถกรรมพื้นบ้าน รวมไปถึงกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เช่น การพายเรือ ดำน้ำ ดูปะการัง การเดินป่า ดูนก หรือกิจกรรมผจญภัย เช่น การปีนหน้าผา การล่องแก่ง การขี่ช้าง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ รักเกื้อ (2560 : 869) ศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนแล้วให้ชุมชนบริหารจัดการตนเองสามารถช่วยเหลือและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยจัดกิจกรรมชมวิถีชีวิตในชุมชน

มีส่วนร่วมในการหาตลาด การหานักท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมเส้นทางการท่องเที่ยวตามรอย พระพุทธศาสนาให้หลากหลายเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ และการจัดกิจกรรมสาธิตการทำ พระเครื่องเมืองนครชุมแบบเจาะลึกถึงแหล่งเรียนรู้ ฝึกอบรมให้ความรู้กับเจ้าของแหล่งสาธิตการทำ พระเครื่อง เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ไปสู่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

3.6 ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูล ข่าวสารทางด้านการท่องเที่ยวตามจุดแหล่งท่องเที่ยวสำคัญต่างๆ จัดทำป้ายสื่อความหมายแหล่งท่องเที่ยว และจัดทำ QR Code เรื่องเล่าของแหล่งท่องเที่ยวและข้อมูลของชุมชนวัดเกาะ เพื่อเป็นทางเลือกในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและแนะนำข้อมูลทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวทราบ ทั้งนี้ชุมชนวัดเกาะมีโบราณสถาน สถาปัตยกรรม และสถานที่เชิงประวัติศาสตร์ให้ท่องเที่ยวหลายแห่ง ดังนั้นจึงควรมีการจัดทำป้ายเพื่ออธิบายข้อมูลต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบ สอดคล้องกับแนวคิดของ วรณา ศิลปอาชา (2549 : 19) ได้อธิบายองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลายประเภทที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวที่ตนเองมี ภารกิจประกอบของการบริการ (Ancillary Service) สถานที่ท่องเที่ยว ควรจัดสรรการบริการด้านต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยว หน่วยงาน และภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกและดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้ ได้แก่ การบริการด้านการตลาด เช่น การให้บริการข้อมูลข่าวสาร การท่องเที่ยว การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว และการประสานความร่วมมือด้านการพัฒนาและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การวางแผนการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่น และการจัดระบบการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของประพัทธ์ชัย ไชยนอก (2553 : 94-99) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในช่วยกัน ในการปรับปรุงเส้นทางการเดินทางให้มีความสะดวกและความปลอดภัยมากขึ้น อีกทั้งมีการจัดทำป้ายบอกระยะทางที่มองเห็นได้ชัดเจน และเข้าใจง่าย

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยด้านความสามารถในการเข้าถึง ควรมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้กับนักท่องเที่ยว เช่น มีบริการจัดรถนำเที่ยวในการนำเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ บริเวณใกล้เคียง เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

2. จากผลการวิจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ เพื่อเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน เพื่อดึงดูดความสนใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจ หรือจัดให้มีที่พักตั้งอยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายประเภท เช่น โฮมสเตย์ เกสต์เฮาส์ รีสอร์ท โรงแรม เป็นต้น

3. จากผลการวิจัยด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น จัดพื้นที่จอดรถไว้เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว ป้ายเตือน ป้ายบอกทางที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการวิจัยด้านสิ่งดึงดูดใจ คนในชุมชนควรให้ความสนใจใส่ต่อแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีทัศนียภาพสวยงามอยู่แล้ว ควรช่วยกันรักษาและหวงแหน ให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในภาพรวม ให้ความร่วมมือกันในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

2. จากผลการวิจัยด้านความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว ควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้อย่างเหมาะสม

3. จากผลการวิจัยด้านกิจกรรม ควรจัดให้มีอาสาสมัครมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวคอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และคอยให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนจัดขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนอื่นๆ ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและเป็นประโยชน์กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ พร้อมทั้งควรศึกษาความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเหล่านั้นให้เข้ากับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ ซึ่งจะทำให้มีความน่าสนใจและจูงใจ ให้เกิดความคุ้มค่าในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวัดเกาะ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการปกป้อง ดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว ทำให้การท่องเที่ยวของเชิงวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกาะมีความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการบริการของแหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนวัดเกาะต่อไป